

Zápis o obhajobě disertační práce

Akademický rok: 2020/2021

Jméno a příjmení studenta: Mgr. Anna Phillips
Identifikační číslo studenta: 10674991

Typ studijního programu: doktorský
Studijní program: Filologie
Studijní obor: Germánské jazyky a literatury
ID studia: 314944

Název práce: REPRESENTATIE VAN MANNELIJKHEID EN VROUWELIJKHEID IN DE HAAGSE ROMANS VAN LOUIS COUPERUS

Pracoviště práce: Ústav germánských studií (21-UGS)

Jazyk práce: nizozemština

Jazyk obhajoby: čeština

Školitel: doc. Dr. Ellen Jacoba Krol

Oponent(i): prof. Dr. Olf Praamstra

prof. Dr. Rick Honings

Datum obhajoby: 16.06.2021 **Místo obhajoby:** Praha

Termín: řádný

Hlasování komise: prospěl/a: 5 neprospěl/a: 0

Průběh obhajoby: 8:29 Zahájení obhajoby. Představení členů komise předsdkyní Janou Rakšányiovou. Členové komise: prof. PhDr. Jana Rakšányiová, CSc. (předsdkyně), doc. Dr. Ellen Jacoba Krol (vedoucí), Mgr. Iva Rezková, Ph.D., Mgr. Lucie Sedláčková, Ph.D., prof. Yves T'Sjoen. Dále se obhajoby zúčastnili oponenti: Prof. dr. Rick Honings a Prof. dr. Olf Praamstra a PhDr. Irena Kozmanová, Ph.D. jako host.

8:31 Vedoucí práce Dr. Ellen Krol představuje studentku, téma práce a krátce popisuje průběh jejího studia.

8:37 Studentka představuje hlavní body své disertace. Studentka nejdříve shrnuje hypotézu a své první dojmy ze čtení románů Louise Couperuse, které ji vedly k formulování výzkumné otázky. Jedná se o kontrast mezi dojmem psychicky „slabých“ mužů a „silných, odolných“ žen. Studentka dále představila tři výzkumné otázky: 1. Jakým způsobem je v haagských románech Louise Couperuse reprezentována mužskost a jakým způsobem ženskost? 2. Jsou reprezentace mužskosti a ženskosti ve vzájemné opozici? Pokud ano, jakým způsobem se tato opozice projevuje? 3. Jsou reprezentace mužskosti a ženskosti v jednotlivých haagských románech rozdílné? Pokud ano, jak se vzájemně odlišují? Dále zmínila i korpus románů pro svou analýzu: Eline Vere, De boeken der kleine zielen a Van oude mensen de dingen die voorbijgaan... . Metodologicky je výzkum ukotven skrze studium historických slovníků, sekundární literatury, narratologickou teorii zaměřenou na fokalizaci (použitá ke zjištění autorské intence) a nakonec teorii performativnosti genderu u Judith Butler, konkrétně koncepty cultural scripts a gender performances. Pomocí studia sekundární literatury a historických slovníků vznikl standardní obraz mužnosti a ženskosti na konci 19. století. Studentka dále představuje postavy v románech, na které se

její analýza zaměřuje. Nakonec se soustředí na prezentaci závěrů disertace. Dvě třetiny mužských postav neodpovídají tehdejší představě o mužnosti: jsou slabí, zženštilí a psychicky narušení. Reprezentace ženských postav více odpovídá tehdejší konvenci a zároveň je více různorodá. Autorův záměr s tímto zjištěním byl zkoumán pomocí fokalizace. Couperus chtěl podle studentky ukázat formy mužnosti, které se vymykají standardu. Také pokusy o performanci mužnosti podle konvence u postav, které se jí vymykají, se v haagských románech neseťkává s úspěchem. Ženské postavy jsou ostatními postavami viděny v pozitivním světle, ale vypravěč je hodnotí méně pozitivně, neboť jsou povrchní a měšťanský smýšlejší. Vypravěč zobrazuje naopak nekonvenční ženy (zejména typ tzv. „nové ženy“) se sympatiemi. Couperus podrývá tyto standardní obrazy mužství a ženství své doby také tím, že zobrazuje některé nekonvenční (nesezdané) vztahy jako šťastné.

9:04 Předsedkyně předává slovo oponentům. Profesor Praamstra shrnuje svůj pohled na disertaci a použitou metodologii (rekonstrukce standardního obrazu ženskosti a mužnosti). Většina mužů působí dojemem slabosti, ale vypravěč je zobrazuje s pochopením. Couperus tedy chce vytvořit více nuancovaný pohled na mužnost. S tímto závěrem souzní. Pokládá otázku k tabulce na str. 51, kterou studentka sestavila na základě svého výzkumu sekundární literatury. Tuto tabulku kontrastuje s jinou tabulkou mužských a ženských rolí citovanou podle K. Hausen (str. 23). Proč nepoužila studentka již existující tabulku ze sekundární literatury, která představuje vlastnosti mužů a žen jako jasněji protikladné, což by odpovídalo jejímu předpokladu souvisejícímu s druhou výzkumnou otázkou?

Předsedkyně dává slovo profesoru Honingsovi. Ten také oceňuje kvalitu disertace a zdůrazňuje relevanci a inovativnost výzkumu. Klade studentce otázku ohledně metodologie a výzkumných otázek, inspirovanou seznamem otázek u Siegfrieda Huygen, které sepsal v souvislosti dalším výzkumem postkoloniálních aspektů Couperusova díla. Další otázku pokládá směrem k literárně-historickému kontextu: jaký byl vliv Couperusových reprezentací na ostatní naturalistické autory? Za třetí se ptá, zda by nebylo lepší zvolit si intersekcionalní pohled na studium genderu a analyzovat v souvislosti s tím také Couperusovy „indické“ romány, kde je v koloniálním kontextu konvenční pohled na ženy a muže spojen s etnickými a rasovými stereotypy?

9:20 Studentka odpovídá nejdříve na otázku prof. Praamstry: Hausen mluví o německé vizi na mužské a ženské role, což je antitetičtější a konzervativnější pohled, než nizozemská vize (nuancovanější, progresivnější, více respektu k ženským právům vážně). Kvůli tomuto národnímu rozdílu používá studentka svůj model, který je méně antitetický a nuancovanější. Studentka dále odpovídá na první otázku prof. Honingse a uznává, že se příliš nesoustředila na reflexi samotného konceptu reprezentace. Schválně se nezaměřovala na dopisy nebo na autobiografické údaje, protože se u tohoto autora nechtěla pouštět do směřování biografie a literárního díla. Couperus si pěstoval mysteriózní auru a přiznává se k manipulacím s realitou, jak ohledně své image, v poetikálních textech, tak i v díle. Couperus se soustředil na svou image a používal různé její aspekty (popsané Mary Kemperink), které byly vzájemně v napětí, což by podle studentky vytvářelo nespolehlivý obraz. Dále se studentka soustředí na otázku intersekcionality. Proto, aby mohla použít cultural scripts, musela se soustředit na jejich co nejčistší a nejjednodušší reprezentace v románech a to je snadnější u těch, které se zobrazují nizozemskou společností a odehrávají se v Nizozemsku. Intersekcionalitu jakožto teoretické východisko nezařadila kvůli načasování. Studentka dále dává příklady toho, u kterých postav by použití intersekcionalní přístup vedl k plodné analýze. Oba oponenti

jsou s těmito odpověďmi spokojeni.

9:39 Předsedkyně otevírá diskusi, čehož studentka využívá k reakci na dosud nevyslovenou otázku prof. Praamstry z jeho posudku ohledně použití vědeckých edic primárních textů. Chtěla citovat z edic, které v době práce na její disertaci byly na DBNL široce přístupné pro všechny (i pro kolegy ze střední Evropy a Německa). Přesně udává, které edice byly na DBNL k dispozici v době, kdy začala svůj výzkum a když dodělávala konkrétní analýzy. Zdůrazňuje, že se v této otázce nechala vést především dostupností primárních zdrojů pro mezinárodní nederlandistiku. Prof. Praamstra pokládá ještě druhou otázku na postavy Vincenta a Lawrence St. Claire a závěru, ke kterému studentka dochází ohledně jejich homosexuality. Studentka zdůrazňuje, že cílem autorské intence bylo zobrazit v té době nekonvenční vztah mezi dvěma muži jako možný. I tyto otázky byly uspokojivě zodpovězeny.

9:50 Předsedkyně ukončuje diskusi a Anna Phillips krátce opouští meeting, aby komise mohla hlasovat. Po hlasování se studentka opět připojuje a předsedkyně jí oznamuje, že členové komise odhlasovali jednomyslně, že obhájila svou disertaci. Po krátkém rozloučení a děkovných slovech je obhajoba ukončena.

Klasifikace obhajoby:	prospěl/a (P)	
Předseda komise:	prof. PhDr. Jana Rakšányiová, CSc.
Členové komise:	doc. Dr. Ellen Jacoba Krol
	Mgr. Iva Rezková, Ph.D.
	Mgr. Lucie Sedláčková, Ph.D.
	prof. Yves T`Sjoen